

Els aspectes fonamentals de la lluita de classes als Països Catalans, en el període de recomposició del capitalisme transnacional i de refundació d'un independentisme comunista.

Fer un balanç de 25 anys que englobi una àmplia reflexió sobre allò que va precedir el 1978 i el que ha ocorregut després en només 15 de planes, és un repte impossible. Intentaré assenyalar aquells aspectes de naturalesa econòmica, política, ideològica i cultural, que més negativament han incidit en l'evolució política del Principat de Catalunya, el País Valencià i les Balears, com parts dels Països Catalans inclosos en l'Estat Espanyol.

1.- Crisi econòmica a escala planetària en diversos temps.

La transició espanyola és inseparable del període d'estancament econòmic de finals dels 60, de la crisi monetària agrícola i petrolera, que es produeixen els primers anys de la dècada dels 70, i que comporten un enorme desgavell en la divisió internacional del treball, desgavell que arrossega amb varis anys de retard l'economia espanyola, fundada en l'èxit a curt termini, l'especulació i la íntima imbricació entre l'estat, els seus aparells i les oligarquies dominants.

La impossibilitat de les classes dominants espanyoles de seguir augmentant la taxa de guanys, en un context de crisi, acompanyat de les lluites obreres, obliguen a un canvi en la direcció de l'economia. Aquella economia, primer autàrquica i, posteriorment, capitalista salvatge, que va facilitar que, definitivament a escala estatal, es produís una revolució industrial va trencar formes de vida que duraven feia segles. Això va obligar a les classes dominants a sotmetre's a un procés de modernització que implicava una penetració massiva de capitals estrangers, reconversió de la indústria pesada i destrucció de les indústries tradicionals de mig abast, com poden ser el sector tèxtil a Sabadell o a Terrassa.

A escala estatal, la modernització fou tirada endavant pels ministres d'economia i hisenda dels primers governs socialistes i, a escala nacional, fou el govern de CiU qui, al llarg de tots els 80, varen facilitar que aquest procés arribés a bon port (per a les classes dominants, es clar). Les classes treballadores varen pagar un preu elevadíssim que pot reduir-se a aquestes paraules: atur de llarga durada.

La dita modernització, no solament permet la introducció d'un enorme capdal de capitals estrangers, sinó que, endemés, permet endegar una altra fase d'acumulació de les taxes de guanys de les oligarquies espanyoles, ara més intensament vinculades al capital transnacional.

El creixement de la taxa de guanys, es va anar acompanyant d'altres lleis que han tingut efectes terribles per a les classes populars. La Llei sobre els arrendaments urbans o Llei Boyer, i moltes altres lleis negatives per a les classes treballadores, que foren posades en marxa pels successius governs socialistes.

En el cas concret del Principat de Catalunya, la penetració de les grans multinacionals mundials, és un fet que s'intensifica en aquells anys d'inicis dels 80, i noms com Solvay, Yamaha, Dow Chemical, Volkswagen, etc., es converteixen en noms corrents

en la boca de tothom. Aquella liberalització, que va començar de puntetes a finals dels 50, arribava al seu acompliment 30 anys més tard, per tal de facilitar l'acompliment del somni dels sectors més avantguardistes de l'oligarquia espanyola i la burgesia catalana: entrar a Europa. Els artífex d'aquest procés foren els senyors de Convergència i Unió, els quals, formalment nacionalistes, varen jugar un paper de defensa real dels interessos multinacionals.

La modernització, doncs, és una expressió que amaga una nova forma d'acumulació capitalista, en les condicions de la democràcia espanyola. El control real de l'economia, via concentracions, compres, reconversions, absorcions, etc., passa als poderosíssims consells d'administració d'unes, cada vegada més tancades i concentrades, empreses transnacionals íntimament vinculades a la sempre tant agresiva oligarquia bancària espanyola. L'entrada a la Unió Europea el primer de gener del 86, posa les bases de la integració de l'economia espanyola i per derivació la catalana, la valenciana i la balear, a mans d'aquestes transnacionals.

Aquest procés que venim explicant va de la mà del "monocultiu industrial". Les plantes de muntatge d'automòbils en la conurbació de Barcelona, o el País Valencià, redueixen la diversitat productiva i econòmica, produint des del final de la dècada dels 80 i tota la dels 90, un tràgic abandonament de diversificació econòmica que havia existit fins aleshores. El cas més manifest és que les Illes Balears s'han convertit en un monocultiu de serveis turístics, el País Valencià està destruint molta part de la seva indústria agrícola, per tal de desenvolupar un turisme molt agressiu amb el medi ambient i les multinacionals dels especuladors immobiliaris han vingut fent tot el que volen.

El fenomen de l'atur de llarga durada es va transformant en els 90 en precarització creixent. L'oligarquia espanyola va apretant cada vegada més els cargols, per tal que l'acumulació de guanys no caigui, i la transformació de les fàbriques integrades en fàbriques difuses i altament precaritzades, s'esdevé una realitat colpidora al llarg de la darrera dècada del segle XX.

L'entrada a la UE va seguir-se amb la signatura del Tractat de Maastrich, amb la dosi de verí letal que acompanyava aquest caramel: l'acceptació tàcita de la pèrdua de sobirania dels parlaments estatals i autonòmics, a favor d'un parlament, pràcticament inoperant, el parlament europeu. La sobirania parlamentària es deixava a mans d'un nou embrió de classe-estat, de *burocràcia celeste*, d'orientació capitalista-monopolista, l'eurocràcia. Aquesta nova classe, des de la distància i sense cap control ciutadà regeix les vides i les hisendes dels habitants de la vella Europa.

Mentre els estats-nació europeus s'omplien la boca de grans declaracions, són els euròcrates els que diuen als habitants d'Europa el que han de fer, i obliguen als seus Parlaments i als seus governs a *adaptar-se en un procés de convergència a la normativa comunitària*. Parlar de democràcia burgesa a l'Europa comunitària no deixa de ser un sarcasme del pitjor gust.

La caiguda del Mur de Berlín, tingué efectes econòmics decisius, i no precisament positius per a l'economia espanyola, i va forçar als seus governants a accelerar el seu compromís neoliberal. Els darrers anys de governs socialistes expresen, de manera abassagadora, una presa de posició totalment en aquesta direcció.

Les polítiques econòmiques del PP al poder, no són molt diferents de les del PSOE ni de les de CiU; cal agafar el microscopi electrònic per poder discriminar que hi ha de diferent entre les opcions del Srs. Solchaga, Boyer, Solbes, Eyegaray, els Srs. Rato o Montoro i els diferents conselles de Convergència i Unió que han desfilat aquestes dècades.

Podem acabar aquest primer punt, tot afirmant que al llarg d'aquests vint-i-cinc anys, l'economia global dels Països Catalans s'ha reestructurat envers el lloc que ha d'ocupar en la nova divisió internacional del treball, consolidant, una indústria d'ensamblatge fundada en les fàbriques difuses, una indústria de serveis molt precaritzada, el sector de la construcció anant a remolc dels interessos especulatiu i, finalment, una indústria turística cada vegada més sotmesa als avatars que viu aquest sector a escala europea. L'abandonament de territori extraconurbació i la dramàtica destrucció del medi ambient mostren fins a quin punt defensa del territori i defensa dels interessos de les classes populars van plegats en els moments actuals perquè agricultura, boscos, etc. Es troben convertits en sectors marginals. El preu de la modernització l'han pagat les persones de les classes populars i el país.

2.- La transició política: crònica d'un fracàs anunciat.

L'extrema violència del franquisme, el creixement d'unes classes mitjanes durant el període 59-75, i les conseqüències de les brutals migracions de tota la dècada dels 60 i 70, creant una nova classe obrera transculturada, varen possibilitar que el dictador morís al llit, tot i que en els darrers anys, particularment a partir del Procés de Burgos, -tan decisiu i tan oblidat- endavant, creixés la resistència contra el franquisme.

Però les cartes ja estaven marcades per fer un trànsit *pacífic* envers la democràcia representativa, que canviés els emboltoris per a mantenir íntegres totes les condicions d'explotació i alienació de les classes treballadores. Això implicava, paral·lelament, no qüestionar la *sacrosanta unidad de la nación española* i, en tercer lloc, no exigir cap responsabilitat de cap mena als actors de la dictadura.

La claudicació dels partits de l'Assemblea de Catalunya després de les mobilitzacions endegades l'1 i el 8 de febrer del 76, s'acompanya de la claudicació, també, del PCE i del PSUC amb el tema de la monarquia. Finalment, l'aparició de partits socialdemòcrates, creats artificialment i desde lluny, per tal d'omplir un buit polític i frenar el creixement de les organitzacions comunistes, va facilitar la reconstrucció del PSOE, estri imprescindible per a l'ulterior procés modernitzador.

La legalització del PCE la Setmana Santa del 77, les Corts Constituents i tot el procés de redacció de la Constitució fou regida per un leit-motif: *el consenso*. Tot es va cuinar en secret, tot es va fer a esquenes del poble. Va començar a cundir el *desencanto*, i moltes organitzacions de suposada extrema esquerra varen entrar, portades per un antiestalinisme miserable, a les files del PSOE, engruixint, així, les rengles d'un partit mancat de quadres, militants i sense cap presència social. Persones carregades de bona fé, víctimes d'una ceguesa política absoluta, sense estudis, sense feina, varen posar-se a vendre la seva força de treball com buròcrates del PSOE, i són en gran mesura l'element que explica l'èxit social i polític de les *elecciones del cambio* de la tardor del 82.

Però tornem a la Constitució. Els partits d'esquerres no havien estat gens hàbils en analitzar el perquè de l'èxit del Referendum, proposat per Suarez, a finals del 76, les

confrontacions entre la Plataforma i la Junta varen crear més dificultats per facilitar la ruptura i, els partits d'esquerres de forma paradoxal, foren els que més varen recolzar la defensa d'un vot afirmatiu a la Constitució.

Quan revisem aquest procés a 25 anys vista, més monstruós ens resulta el conjunt de concessions que els dits representants de les classes populars varen fer als hereus directes del franquisme. Si les feien, era perquè passaven dues coses: ells no es sentien o no eren tant forts i els franquistes inflaven pit com un *matón* de barri abans d'una baralla en el carrer.

Aquella esquerra argumentava que l'exercit, estrictament preparat per a la represi3 interna i no per a guerres amb enemics vinguts de fora, podria saltar en qualsevol moment. L'esquerra no va ser capaç de veure, perquè durant molt de temps no havia fet cap treball ideol3gic, que quatre d3cades de dictadura havien modelat un tipus de ciutadà mesell, entregat, els comportaments del qual es fundaven en les experi3ncies de terror gairebé paranoic patides en tot el període posterior a l'acabament militar de la Guerra Civil.

Tampoc els dirigents dels partits obrers varen ser capaços de treure més suc a les persones que, en la més absoluta dificultat, havien lluitat valerosament contra aquella dictadura assassina, perquè d3cades abans, en nom del *Pacto para la Libertad*, els bur3crates estalinistes havien renunciat a la lluita armada i havien deixat inermes als propis combatents. Anys de presó, de camps de concentraci3, de tortures, de lluita clandestina sindical i en els barris, de patiment infinit que, en prou feines comencem a conèixer, varen ser llençats a la brossa i varen facilitar aprofundir en aquesta triple lobotomia a la que tantes vegades m'he referit: l'oblit de que la Revoluci3 Espanyola és la més important després de la russa, l'oblit de la Guerra Civil i l'oblit de la lluita antifranquista. Aix3 facilita la renúncia a qualsevol confrontaci3 amb el contrari.

Si tot es va pactar en secret, és perquè els que es deien d'esquerres no tenien una força militar que els recolzés i es parlés de tú a tú amb l'altre força militar, representant del règim franquista. En els pactes, uns anaven armats i els altres desarmats. La cadena de comandament dels armats començava amb les parelles de la guardia civil i acabava al Departament d'Estat i al Pentàgon. La transici3, doncs, no va ser una negociaci3, sinó senzillament una imposici3.

Un exemple, entre molts, il.luminarà el que vinc dient: quan el règim de Sudàfrica es va veure obligat a treure a Mandela de la presó i començar a crear les condicions per una democràcia representativa, multiracial i multilingüística. Els partidaris de l'Apartheid, varen haver de negociar amb una organitzaci3 política molt poderosa que, *també*, posseïa un exercit armat. És bo preguntar-se: Haurien anat igual les coses a Sudàfrica, si les negociacions entre uns i altres s'haguessin fet en condicions de desigualtat *en un dels aspectes que qualsevol polític no ha d'oblidar, a saber l'ús de la força?* Recordarem també com molts anys més tard, una Comissi3 per la Veritat i la Reconciliaci3, dirigida pel Premi Nobel, Desmond Tutu, va dirigir un procés implacable, orientat a posar les bases d'una societat on els excessos del règim de l'Apartheid poguessin ser castigats.

Per3 el problema no és reduir-ho tot a la capacitat i a la força que cada bandol pot ostentar, sinó quelcom més profund: a Sudàfrica hi havia una estratègia, unes tàctiques concretes, organitzacions populars civils i sindicals, un projecte hist3ric, fundat en una anàlisi molt rigorosa sobre la realitat econ3mica, social i política. En

altres paraules, un projecte d'abast llarg, pensat per a dècades de lluita, marcat per una implacable lògica analítica.

Si alguna cosa mancava absolutament en el cas de les organitzacions de l'esquerra a l'Estat Espanyol i també a Catalunya, era anàlisi de la realitat, disseny d'una estratègia i tàctiques de llarg abast, que poguessin anar encadenant generacions successives en la lluita, la creació obstinada d'una societat civil alternativa, productora de contravalors i que aquesta societat civil alternativa s'havia de dotar d'una força militar.

És per això que és tant important valorar l'enorme abstencionisme que es va donar a Catalunya en el Referendum de la Constitució, i molt més encara el NO massiu, combatent i d'esquerres que va produir-se a Euskadi. No tenir present el fracàs estrepitos de la Constitució en el territori històric d'Euskadi i l'enorme abstencionisme a Catalunya, implica no poder entendre els fets que estan passant ara, i que es descapdellen davant dels nostres ulls com si fossin els fotogrames d'una pel·lícula que no acabem d'entendre. El fracàs absolut de la Constitució a Euskadi i relatiu a Catalunya és un fet que marca amb ferro roent la història de l'Espanya contemporània i desvirtua seriosament l'èxit de la Transició.

L'arribada del PSOE al poder la tardor del 1982, va facilitar reblar el clau que havien començat a clavar Franco i Eisenhower tres dècades abans. Un fil conductor va des d'aquells pactes fins a l'entrada a l'OTAN el 1986. Cal recordar que ni Catalunya ni Euskadi varen dir que sí a l'OTAN. Pel camí, via internacional socialdemòcrata es varen aprofundir les vinculacions entre Espanya i l'Estat d'Israel. La política del PSOE es, doncs, des del GAL a l'OTAN passant per les qüestions econòmiques dites en l'apartat anterior, l'aplicació d'una política neoliberal enmascarada, prooccidental, proamericana i prosionista.

La nul·la formació política i ideològica dels militants socialistes va facilitar la fascinació pels modes i costums de les classes dominants, i l'afecció pel diner fàcil.. D'aquí se'n varen derivar la corrupció i les pràctiques mafioses, les quals varen arribar a la caricatura final amb el cas Roldan. La ideologia gran espanyola els va incapacitar per a repensar el *problema autonómico* i varen iniciar un camí d'aproximació personal, real, a les posicions del PP que avui ja son per desgràcia, evidents que, via Bono o Ibarra arriben a extrems caricaturals.

Un fil conductor connecta doncs, franquisme, període de la UCD, època del PSOE i finalment, tot el temps que el PP porta governant: la negació dels drets de les nacions històriques. En la societat espanyola hi ha un gran-espanyolisme vertical, que va des dels membres de l'oligarquia a la darrera mestressa de llar d'una família monoparental, que s'acompanya d'un gran-espanyolisme transversal, que circula des del partit de l'extrema dreta –el PP- fins a sectors de Izquierda Unida i d'altres organitzacions, autodenominades d'extrema esquerra, les quals en nom del *internacionalismo* sostenen que les lluites d'alliberament nacional en l'Estat Espanyol són burgeses.

Contrariament als politòlegs del sistema que parlen del *problema vasco* o del *problema catalan*, parafrasejant el que altres han dit, del que cal parlar, és del *problema espanyol*. Des de fa segles, un conjunt de factors han impedit vertebrar España com estat-nació i, d'aquesta manera, una *unidad nacional* s'ha esdevingut impossible. A partir del 1898, amb la pèrdua de las *provincias* de Cuba, Puerto Rico i Filipinas, i amb l'abandonament a corre cuita de la *provincia de España, del Sahara Español y el Rio de Oro*, les oligarquies centralistes varen optar per a que *España* fos allò que resta

contingut dins de la Península Ibèrica, exceptuant Portugal, Andorra i amb l'esperança de recuperar Gibraltar. No ha d'estranyar-nos, doncs, la violència amb la que es combat qualsevol *exceso autonomista* i no cal dir, la voluntat inequívoca dels bascos d'assolir la independència, i esperem que properament també els catalans.

El problema espanyol envers les nacions històriques s'agreuja, a partir de 1989, quan amb la caiguda del Mur de Berlin, l'íntocable mapa d'Europa resulta amplament modificat. És el moment en el que forces reformistes i nacionalitàries agafen noves forces i, per primera vegada en moltes dècades, la independència deixa de ser una fita llunyana per esdevenir una possibilitat real, manifesta. Cal remarcar que si l'OTAN, l'OSCE, el Parlament Europeu i altres organitzacions d'aquest caire varen recolzar, sota l'ègida alemanya la independència de molts pobles de l'Europa de l'Est (Lituània, Croàcia, Eslovènia, Bielorrússia, Moldàvia, etc.), era perquè hi havia garanties absolutes que els que prenién el poder eren *lobbys* anticomunistes, totalment compromesos amb Occident.

L'oligarquia espanyola no podia tolerar, de cap manera, una desvertebració de l'actual Estat Espanyol, amb un agreujant afegit: cas que algun dels seus sectors més avançats, hagués volgut aplanar el camí envers un estat federal de facto, això ho hauria pogut fer amb Catalunya, on hi havia una força que representa els interessos de la burgesia nacionalitària, però no a Euskadi, on existeix una força política poderosíssima que reclama el socialisme i la independència. Perquè el problema no és *mejor una España roja antes que rota*, sinó que el independentisme socialista basc afirma que *España solo será roja si antes se ha roto*, i així connecta amb la vella tradició dels comunitarismes ibèrics tant variats i interessants a l'hora de l'anàlisi de com les classes populars han lluitat secularment contra els seus opressors.

Les burgesies nacionalitàries des de 1978 en endavant, han anat intentant una i una altra vegada *sentir-se cómodas en España*, facilitant pactes, recolzant governs i pidolant més transferències als governs estatals. La caricatura final d'aquest procés, dit sigui amb tots els respectes, és el denominat Plan Ibarretxe, que vol facilitar la continuïtat del status actual tot i que existeix el sentiment del fracàs de la via autonomista. No entraré a discutir per sabut el caràcter, estrictament descentralitzador, que rau en la lògica estatutària, que és funcional als interessos de les oligarquies multinacionals, perquè facilita un joc sobre el territori funcional als seus interessos.

Tampoc ens ha d'estranyar que, en acceptar el *modelo autonómico*, no hagin tingut cap vergonya en acceptar el trencament real de les nacionalitats històriques, en permetre que Navarra i La Rioja es separessin d'Euskadi i el País Valencià, part indestriable dels Països Catalans esdevingués *Comunidad Valenciana*, i mercès a la desaforada política inversora del PP, s'hagi anat convertint més aviat en una zona perifèrica de la conurbació de Madrid. Tant en el cas navarrès com en el cas valencià s'hi amaguen els dos intents més importants per a desvertebrar Euskadi i els Països Catalans, i fer-los perdre els elements d'unitat i de referència amb la resta dels seus territoris històrics. En altres escrits, he justificat fins quin punt les Illes Balears s'han convertit en l'Estat de Florida europeu per als jubilats alemanys i anglesos, fet que està implicant la fi de les indústries tradicionals i la implantació definitiva del monocultiu turístic no controlat pels illencs sinó per les multinacionals dels *tours operators*.

3.- Els patrons culturals del darrer quart de segle.

Un primer fet d'extraordinària importància que va començar a esdevenir un fenomen incontrolable, a partir de la dècada dels 80, ha estat la penetració de la cultura americana de masses, capilaritzada a través dels logos de les marques esportives, les pel·lícules de consum massiu, fabricades per les *majors* de Hollywood i els serials televisius. Aquesta cultura d'hamburguesa i de coca-cola, ha estat i segueix sent portadora d'un impacte decisiu en les ments dels habitants dels Països Catalans i de l'Estat Espanyol. Per bé que hi ha resistències, més o menys inconscients, les pressions han estat i són enormes.

Un segon fet que corre paral·lel en tot aquest període, és l'entronització definitiva de la cultura mass-mediàtica que comença amb la llei que autoritzava la posada en marxa de televisions privades a l'Estat Espanyol, que no s'ha d'oblidar, va ser una llei feta pels socialistes, els quals, mentre eren totalment reticents a que es consolidessin TV3 o ETB, no tenien cap recança en autoritzar canals de televisió com Antena3 o Telecinco.

Els socialistes sostenien que si es trencava el monopoli estatal, la competència milloraria la qualitat, ignorant que les empreses capitalistes que estan orientades a maximitzar beneficis, han de fer qualsevol cosa per l'audiència, i han anat degradant progressivament els productes televisius.

El mateix ha passat amb el sector radiofònic que, conquerit per diferents sectors bancaris i per empreses, s'han transmutat en altaveus propagandístics i poc més. Les grans emissores de radio privades, han assolit definitivament el paper d'aparell ideològic de l'estat, emmascarat sota una suposada llibertat informativa.

Finalment, el sector de la premsa escrita, s'ha trencat i recomposat diverses vegades, fins a concentrar-se en uns pocs grups, enormement poderosos. En l'actualitat, seguir la pista dels interessos dels bancs, de les empreses, dels *lobbys* en els consells d'administració del grup Prisa, Onda 0, el grup Correo o La Vanguardia, és un exercici gairebé impossible. La cosa es complica quan observem el monolitisme fonamentalista en la defensa de la *unidad de España*.

L'extrema homogeneïtat de la indústria mass-mediàtica hispànica, la ha convertit en una autèntica *fàbrica de consens*, i a permés desenvolupar la ficció d'una cultura democràtica de masses, on les llengües perifèriques hi són excloses, i on el dissens no existeix. Al llarg d'aquestes dècades els intents per a construir medis alternatius amb vocació nacional, han estat autèntiques curses d'obstacles, i la burgesia nacionalitària ha hagut d'esmerçar grans esforços en un tema que li permetia en gran mesura rentar-se la cara, envers els seus electors.

L'extensió massiva dels modes de vida americans i l'extensió de la cultura mass-mediàtica, s'acompanya d'un tercer element que no podem oblidar mai quan parlem de qualsevol qüestió que passi a la pell de brau: l'Església Catòlica.

L'Església Catòlica és, amb tota seguretat, el poder fàctic ideològic més potent. Al llarg d'aquests 25 anys, ha condicionat amb la seva enorme influència tota l'evolució ideològica i cultural, aconseguint que, sota concessions formals (el caràcter laic de l'estat, la igualtat en l'accés a l'ensenyament, etc.), ha mantingut tot el seu entramat econòmic educatiu i de direcció de les consciències. Ha practicat permanentment allò que en el segle XIX es denominava *el poder indirecte de l'Església sobre el poder civil*, i aquest poder s'ha agreujat des de que, el 1978, el nou Papa Wojtyła llença el mot d'ordre que, no solament cal cristianitzar les masses famolenques del Tercer Món, sinó

que, també, cal reevangelitzar a les masses descregudes de les conurbacions del Primer Món. Aquesta política ha estat aplicada ferrenyament pels bisbes i sacerdots de l'Església espanyola i, també, pels de la catalana, perquè l'actual successor de Pere ha escollit aquells sectors més gran-espanyols, reaccionaris i vinculats a organitzacions com l'Opus Dei, per tal de tirar endavant una política eclesial que, en termes seus, pot adjectivar-se de no catalana.

El poder de l'Església en els 25 anys darrers ha condicionat les lleis sobre el divorci, les polèmiques i progressives retallades lleis de l'avortament, les lleis educatives, defensant la preeminència de la llibertat d'ensenyament, han mantingut una posició combativa en tot allò que s'ha referit a la presència pública de l'Església en la vida política espanyola. Dir que l'Estat Espanyol és un estat laic, és senzillament un macabre eufemisme. Les posicions de l'Església a temes tant variats com: les problemàtiques de gays i lesbianes, la fertilització in vitro, la utilització de les cèl·lules mare, la lluita contra l'ús dels preservatius imprescindibles per tal de previndre la Sida ... la llista és interminable, i només cal fer el diumenge al matí una mica de *zapping*, per tal d'observar la quantitat de cadenes que retransmeten misses catòliques.

Els sectors de l'Església vinculats a la tradició nacional, que des de segles havia existit a Catalunya, han perdut amb Monsenyor Deig el seu darrer representant i, paral·lelament, els Cristians pel Socialisme, el Forum Cristianisme i Justícia, o l'organització Dona i Església (per cert, tots ells producte amb una marca de fàbrica majoritàriament catalana), han passat gairebé a la clandestinitat.

Vivim uns moments on la producció cultural des de l'esquerra és, gairebé, un acte de resistència permanent enfront els tres grans enemics que acabem de citar i, tot i això, el moviment de resistència cultural va creixent i té una gran vitalitat, que s'ha fet més grossa a partir de la segona meitat de la dècada dels 90.

4.- Destrucció i renaixement com l'Au Fènix de les organitzacions comunistes independentistes als Països Catalans.

Després de la Guerra Civil, la força de l'anarquisme va quedar reduïda a una mínima expressió, i enmig del desgavell de la postguerra, els sectors més dretans, corporatius i burocràtics de la CNT, traicionant els seus orígens varen col·laborar activament amb el règim franquista, amb la construcció de l'aparell del sindicalisme vertical. Paral·lelament, la lluita anarquista contra el franquisme es va perllongar fins ben entrats els anys 60 i varen representar la darrera barricada enfront el naixent entreguisme d'altres forces polítiques.

Tot i que els catalans vàrem aconseguir que la III Internacional Comunista reconegués el PSUC, com partit autònom del PCE diverses condicions varen distorsionar la seva acció política: la submissió als interessos exteriors de la Unió Soviètica, les funestes conseqüències del pacte nordamericà-espanyol caracteritzadament anticomunista i la ulterior confrontació entorn la qüestió nacional. Però segons la meua opinió el principal és l'antagonisme que implica l'existència d'una organització de gent absolutament combativa i entregada per un costat i la incapacitat estructural, profunda, per estudiar la realitat, fer anàlisis polítiques de llarg abast, disenyant pensament estratègic i reflexió teòrica allunyada de Moscou. Aquests fets varen condemnar al PSUC a tenir una gran capacitat d'agitació social, acompanyada d'una nul·la capacitat prospectiva.

Això explica que, mentre s'enfortia la lluita antifranquista a tots els nivells, les oscil·lacions taticistes, les polítiques d'aliances mal disenyades i la vigilància que es practicava des del PCE, varen comportar que a l'arribar els anys 77-78, el partit, si, *El Partit*, perquè era l'únic partit que realment existia va entrar en la lògica institucional i parlamentària amb una alegria i una inconsciència inquietants.

No ha d'estranyar-nos, doncs, que la munió de crítiques que feien moltes organitzacions als procediments del PSUC, tot titllant-lo de revisionista i entreguista, es veiessin confirmades en aquest període de temps. Pel camí, l'atemptat d'Atocha havia ajudat a posar al PCE *allà on tocava*, lloc del que no ha sortit encara.

És aquí on rau l'èxit de la *llarga marxa* del MLNV, que comença en el moment en que s'ha perdut l'esperança de qualsevol intervenció contra la dictadura franquista (segona meitat dels 40 fins el pacte hispano-nordamericà), el període de creixents tensions dins del PNV i el seu trencament i la posterior fundació d'ETA el 1959. A partir d'aquí s'obre un altre període que durarà gairebé 10 anys, que és tanca amb les primeres accions armades, al qual se succeeix un període de discussió política interna **totalment original**, que permet entrats els 70 orientar definitivament el Moviment i l'Organització al seu capdavant en una direcció comunista i independentista.

A Catalunya, en l'inici dels 80, un grup nombrós del PSUC, arrel les discussions del 5è. Congrés, varen trencar i varen fundar en el 81 el PCC. Aquesta ruptura fou vista amb gran esperança per sectors de militants comunistes que, procedents de grups de tendència maoista o troskysta, s'havien negat a engruixir les files socialdemòcrates, moltíssims militants de tradició republicana, que consideraven que la consigna del PCE i del PSUC, de votar que Si a la Constitució era una traïció i, finalment, homes i dones que consideraven que aquesta era una ocasió única per fundar un partit, clarament rupturista amb la transició, que pogués constituir-se en el nucli dur d'una futura força revolucionària, que englobés tots els aspectes de la lluita política, reforçant el caràcter nacional, juntament amb el caràcter de classe.

Però el PCC va ser incapaç en els anys immediats a la seva fundació d'adoptar posicions nacionals, i va caure en un seguidisme abstrús de la política de la URSS. L'error de no adoptar una posició nacional el va portar a un altre error pitjor: fundar un partit, a escala estatal, el PCPE, que repetia com en un mirall la relació PSUC-PCE. El que és més greu, és que no es va fer cap esforç per començar a elaborar anàlisi pròpia, teoria pròpia i un projecte estratègic de llarg abast.

Tot i els esforços de grups de militants, el PCC, no va poder trencar la lògica d'un partit estalinista, prosoviètic, representant dels interessos de l'obrer-massa que treballa a la fàbrica integrada i majoritàriament home i provinent de l'emigració dels anys 60. Defensant un internacionalisme retòric, el PCC va oblidar que la lluita de classes sempre es realitza en un lloc concret del Món i per això la lluita de classes sempre és concreta. Aquests errors estratègics i la ulterior caiguda de la classe-estat soviètica, varen comportar que la més gran esperança de constituir una organització rupturista a Catalunya, amb una massa crítica poderosa s'esvaís definitivament, i les restes del partit caiguessin en la més abjecta posició socialdemòcrata, que s'ha anat transmutant en la miserable defensa corporativa d'un grup.

D'altra banda, les tradicions catalanistes i independentistes, que abans del període bèlic encarnaven Esquerra Republicana, varen quedar totalment trencades després de la guerra i fou, amb moltes dificultats, el Front Nacional de Catalunya el que va

començar a redreçar les coses i es va anar configurant com aquella organització mare, d'on surten la immensa majoria d'organitzacions que defensen la idea de l'independentisme als Països Catalans.

Les classes que eren la base de les diferents organitzacions polítiques que es reclamaven independentistes, no varen saber situar-se adequadament quan, a finals dels 50, va començar el procés industrialitzador, l'arribada massiva d'immigrants i la proletarització d'aquestes classes. Les petites burgesies antigues urbanes, els petits empresaris paternalistes, que havien recolzat el franquisme amb la *boca petita*, però que se sentien permanentment agredits com catalans, les minories intel·lectuals que no s'havien exiliat, etc., no es varen fer l'*harakiri* com a classes en declivi, i no varen donar als seus fills -que havien accedit a la cultura- com a quadres intel·lectuals d'una nova formació política revolucionària. En la lògica de les organitzacions polítiques que defensen els interessos de les classes en dissolució, varen anar fundant xiringuitos i donant salts endavant sense cap criteri rigorós. Altre cop la mateixa música: cap anàlisi teòrica, cap perspectiva estratègica, impossibilitat de diferenciar entre l'enemic i els adversaris.

Això explica l'extrema fragmentació de les organitzacions de tradició independentista i, dins de l'independentisme, les que s'autoproclamen comunistes, moltes de les quals han estat marcades per un tancament i un sectarisme gairebé suicides. També, un tacticisme inoperant, operacions per les cimeres de les organitzacions i poca presència social, varen portar l'independentisme autoproclamat comunista a un cul de sac, que es va estendre en el període dels 80 i 90. Aquest procés només fou correctament definit i políticament combatut per una minoria *molt minoritària*, de persones d'una gran integritat política i moral. Es pot entendre el que venim dient, si llegim amb atenció el pròleg al llibre on hi ha els textos de Terra Lliure, escrit per Carles Sastre.

El punt més baix de tota l'història de l'esquerra independentista, fou la onada represiva del 1992, on la valentia de molts dels detinguts va contrastar amb la misèria moral d'altres i va marcar un abans i un després en l'independentisme en el seu conjunt.

Contradictòriament, aquesta violenta onada represiva va tenir un efecte positiu: va demostrar que l'independentisme, que s'autoproclamava comunista, estava despul·lat com el rei del conte i va permetre que les posicions es decantessin. Uns varen anar caminant per la via de l'acceptació de la democràcia parlamentària, apuntant-se al carro d'Esquerra Republicana, un segon grup va seguir tancat en una activitat purament propagandística, i un tercer grup, configurat per joves coratjosos, varen optar per posar les bases d'una refundació del comunisme independentista en el conjunt dels Països Catalans.

És en aquest context, on s'han començat a posar les bases d'una futura organització comunista, fortament implantada en la vida quotidiana de la societat, on homes i dones interessats per l'estudi i la reflexió, militen en diversos fronts i organitzacions populars.

L'esforç per fer seminaris sobre marxisme, intervenir en les lluites de la nova classe obrera (jove, precaritzat, que treballa contractat per una ETT, en alguna empresa que realitza subcontractes en la fàbrica difusa i en les empreses de serveis, que respón a les necessitats de les multinacionals), de defensa del territori contra la rapinya de les constructores, en defensa de la llengua i la cultura nacional catalanes, obre esperances

reals sobre un procés que tot just estem començant ara. Els casals independentistes són, en aquest moment, les autèntiques bases guerrilleres, on tot aquest procés troba un suport logístic i de producció de contravalors, en la defensa dels interessos de les classes oprimides, la solidaritat internacionalista i la defensa intransigent de la llengua i la cultura catalanes. Cadascun d'ells és un far d'esperança que s'erigeix emmig de la tempesta sobre el mar embravint del capitalisme, en la seva fase terminal imperialista. I hem de tenir cura d'ells i fer-los créixer, perquè és en el seu si on militants de diferents procedències es troben i **participen plegats** en les lluites més enllà de les sigles de les que procedeixen.

En les condicions actuals, ara ens toca crear la massa crítica d'homes i dones que podran un dia constituir una organització capacitada per participar des de la lluita sindical a l'armada, sustentada en una societat civil alternativa, on l'estudi i la producció teòrica tingui tant valor com enganxar un cartell o participar en una vaga. Que tinguin el valor d'entendre que les revolucions neixen a les biblioteques i creixen enmig de les lluites de classes.

Pel cap baix podem trigar uns 15 anys en haver realitzat aquesta fase prèvia del procés, que ha de ser la base per endegar una etapa superior de lluita, caracteritzada per la presència d'una, o potser varies organitzacions, totalment compromeses amb el procés, que puguin avançar separades i colpejar juntes, com deia el company Mao. És probable que l'enduriment de les condicions econòmiques, ecològiques i polítiques actuals facilitin que el procés s'acceleri, però caldrà igualment, treballar per tal de crear la massa crítica de persones amb voluntat de tirar endavant un projecte comunista, que depassi les generacions.

Fa pocs dies ens ha deixat Miquel Martí i Pol, i penso que la millor manera d'acabar aquesta anàlisi comprimida, és citar un dels seus millors poemes:

Parlo del crit unànime
de la sang i em retreuen
deslluïts prejudicis.
-Antigament ...- objecten,
i jo sóc vell de segles.

Per quins rials polsosos
ordeneu les paraules?

Companys: lliurem les barques
de tanta corda inútil.

Hi ha grans rius esperant-nos.

Oriol Martí
Països Catalans, Novembre 2003